

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water/Wonen

DATUM	3 maart 2020	REFERENTIE	C. Klemann
ONS NUMMER	82035D4D	DOORKIESNUMMER	0302583142
NUMMER PS	2020RGW56	E-MAILADRES	chris.klemann@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	Ontwerp Natuurbeheerplan 2021	PORTEFEUILLEHOUDER	Hanke Bruins Slot

Onderwerp Statenbrief: Ontwerp Natuurbeheerplan 2021

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Het ontwerp Natuurbeheerplan 2021 is geactualiseerd ten opzichte van het Natuurbeheerplan 2020 en vastgesteld door GS. Het is een doorvertaling van de door u in 2016 vastgestelde Natuurvisie Provincie Utrecht. Het Natuurbeheerplan beschrijft de beleidsdoelen en de subsidiemogelijkheden voor de ontwikkeling en het beheer van natuurgebieden, agrarische natuur, waaronder het weidvogelbeheer en landschapselementen in de provincie Utrecht. Het Ontwerp Natuurbeheerplan 2021 is verankerd in het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL) 2021.

De volgende aanpassingen zijn doorgevoerd;

- De beheertypenkaart is in overleg met de terreinbeheerders geactualiseerd. Ook zijn de in 2019 gerealiseerde natuurterreinen toegevoegd.

Aanleiding

Een goed beheer van natuur en landschap is één van de speerpunten van de Natuurvisie Provincie Utrecht (PS 12 december 2016). Om natuurterreinen in Utrecht in stand te houden en om de biodiversiteit in de provincie te behouden kunnen eigenaren van natuurterreinen, zowel particuliere eigenaren als de grote terreinbeheerders, een vergoeding krijgen voor de ontwikkeling van natuur en voor de beheermaatregelen die zij moeten uitvoeren om het op hun terrein aanwezige natuurtype in stand te houden. Agrariërs kunnen via het systeem van agrarische collectieven een vergoeding krijgen voor agrarisch natuurbeheer. Deze vergoedingen kennen wij toe via het Subsiestelsel Natuur- en Landschap. Om te bepalen voor welk type natuurbeheervergoeding een terreineigenaar (al dan niet via een natuurcollectief) of agrarisch collectief in aanmerking komt is een Natuurbeheerplan nodig.

Het Natuurbeheerplan bevat geen bindende regels of verplichtingen voor burgers. Ook kunnen er geen rechten aan worden ontleend; opname van een terrein in het Natuurbeheerplan leidt dus niet vanzelfsprekend tot een

positief besluit over subsidiëring van het beheer. Het zorgt er alleen voor dat beheerders de mogelijkheid krijgen om subsidie aan te vragen voor het beheer van deze gronden.

Natuurvisie

Op 12 december 2016 heeft u de Natuurvisie provincie Utrecht vastgesteld. De uitwerking van dit natuurbeleid vindt onder andere plaats door middel van dit Natuurbeheerplan. Vrijwel jaarlijks zijn aanpassingen aan het plan nodig om in te spelen op wijzigingen in de bestaande situatie, bijvoorbeeld door realisatie van nieuwe natuur, de regelgeving of het beleid.

Voorgeschiedenis

Sinds 2010 is er vrijwel jaarlijks een Natuurbeheerplan vastgesteld om optredende wijzigingen in het subsidiestelsel door te voeren en om de kaartbeelden aan te passen aan de in het betreffende jaar gerealiseerde natuur.

Essentie / samenvatting:

De provincies zijn – op grond van het decentralisatieakkoord natuur – volledig verantwoordelijk voor de uitvoering van het natuurbeleid. De doelen worden door de provincies aangegeven in het Natuurbeheerplan.

De provincie stelt de kaders vast voor de uitvoering van het natuur- en landschapsbeheer met de vaststelling van het Natuurbeheerplan. Het Natuurbeheerplan geeft aan waar welke natuur aanwezig is en welke beheerdoelen hiervoor gelden. Daarnaast financiert de provincie een aanzienlijk deel van de kosten voor de ontwikkeling en het beheer van natuur door middel van subsidies. Het Natuurbeheerplan vormt de basis voor de aanvraag van deze subsidies. Het Natuurbeheerplan beschrijft de beleidsdoelen en de subsidiemogelijkheden voor de ontwikkeling en het beheer van natuurgebieden, agrarische natuur- en landschapselementen in de provincie. Het Natuurbeheerplan is verankerd in het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Dit stelsel bestaat uit: de 'Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer 2016, voor het beheer van natuur en landschap en de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap' (SKNL) voor investeringen in natuur en landschap (omvorming, inrichting en kwaliteitsontwikkeling).

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Het Natuurbeheerplan stelt de kaders voor openstelling van het subsidiestelsel voor natuur- en landschapsbeheer voor subsidieaanvragen natuur- en landschapsbeheer, functieverandering bij omvorming van agrarische gronden naar natuur en kwaliteitsverbetering van bestaande natuurgebieden. Het plan is de basis voor uitvoering van een deel van het Europese Plattelands Ontwikkelingsprogramma POP3 agrarisch natuurbeheer.

Begrenzing in relatie tot de PRS

De begrenzing van natuurterreinen is in overleg met de terreinbeheerders en agrarische collectieven waar nodig herzien en afgestemd op de situatie in het veld. Het betreft nieuwverworven natuur of kleinere grenscorrecties. De begrenzing loopt hierdoor in sommige gevallen niet meer geheel synchroon met de NNN-begrenzing uit de PRS/PRV. In de vaststelling van de omgevingsverordening wordt deze herziening meegenomen.

Heideherstel en bos

In het Ontwerp Natuurbeheerplan 2021 en voorgaande Natuurbeheerplannen is vanuit de opgave voor herstel van de biodiversiteit opgenomen, zoals beschreven is in de Natuurvisie 2016, dat heideherstel door omvorming van bos naar heide een hoge prioriteit heeft. Vanuit het klimaatbeleid worden er ten behoeve van het vastleggen van CO2 vanuit het Rijk voorstellen gedaan voor behoud en uitbreiding van het bosareaal. De provincie neemt dit mee in het nieuwe beleid voor houtopstanden.

Stikstof

Het Natuurbeheerplan heeft geen invloed op begrenzingen Natura 2000.

Landschapselementen

Vanuit het Utrechtse platform Kleine Landschaps Elementen (KLE), maar ook vanuit een binnenkort door het Rijk te openen landelijke landschapsregeling, kunnen er veel nieuwe landschapselementen worden aangelegd. Binnen Europa, het Rijk en de provincies is er steeds meer interesse voor het landschap, onder andere vanwege het feit dat er bij landschapsinvesteringen sprake is van meervoudig doelbereik voor klimaat, biodiversiteit en cultuurhistorie.

De provincie Utrecht heeft tot nu toe met name de oude hoogstamboomgaarden beschermd en in stand gehouden. Deze boomgaarden staan vrijwel allemaal op de Utrechtse waardenkaart. Vanuit het hierboven beschreven meervoudig doelbereik vindt de provincie het daarnaast van belang dat er ook nieuwe hoogstamboomgaarden worden aangeplant.

Aangezien de provincie bij de aanleg van nieuwe hoogstamboomgaarden (en andere landschapselementen) als voorwaarde stelt dat deze vervolgens moeten worden beheerd via het agrarisch natuurbeheer, is het toepassingsgebied en de voorwaarden voor het beheer van hoogstamboomgaarden in het Natuurbeheerplan 2021 verruimd. Het beheer van jonge hoogstamboomgaarden is goedkoper dan dat van de oude hoogstamboomgaarden, hetgeen de agrarische collectieven zullen moeten doorvoeren in hun contracten met de deelnemers.

Financiële consequenties

De actualisering van de begrenzings nieuwe natuur en agrarisch natuurbeheer en de doorgevoerde begrenzingscorrecties, hebben niet geleid tot grote wijzigingen in de totale hoeveelheid natuur. Voor de natuurbeheertypen is bekeken of deze in werkelijkheid aanwezig zijn in het terrein en deze zijn waar nodig bijgesteld. Voor beheersubsidie leidt dit niet tot grote wijzigingen. Sturing op de uitgaven vindt plaats via het jaarlijks vaststellen van het beschikbare budget via het openstellingsbesluit van de subsidieregelingen.

Weidevogelbeheer

Om de structurele achteruitgang van weidevogels in Nederland te stoppen loopt er landelijk intensiveringstraject met hieraan gekoppelde extra budgetten. Voor 2019 t/m 2021 is ongeveer € 1,2 mln. extra rijksbudget beschikbaar voor aanvullend agrarisch weidevogelbeheer in Utrecht. Dat wordt ingezet in aansluiting op het al bestaande "weidevogelkerngebied" in de vanaf 2019 nieuw geïntroduceerde categorie "weidevogelrandzone". De provinciale weidevogelmonitoring van 2019 heeft in beide categorieën gebieden plaatsgevonden en zal in 2020 worden voortgezet. In het geval er ná 2021 minder rijksbudget beschikbaar is voor weidevogels en/of uit monitoring blijkt dat er in de weidevogelrandzone weinig weidevogels voorkomen, dan is vanuit een doelmatige ecologische inzet van provinciale middelen een heroverweging van deze uitbreiding aan de orde.

Nieuwe natuur Vijfheerenlanden

In 2019 zijn de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik samengevoegd tot de Utrechtse gemeente Vijfheerenlanden. In deze gemeente liggen enkele Natura 2000 gebieden. In Kersbergse- en Achthovense uiterwaarden langs de Lek, is binnen Natura 2000 Uiterwaarden Lek 32 ha nieuwe natuur voorzien. Binnen Natura 2000 Zouweboezem is 2.44 ha nieuw natuur voorzien. Deze Natura 2000 gebieden zijn opgenomen in dit Natuurbeheerplan. De opgaven betreffen bestaande opgaven voor Natura 2000 die overgenomen zijn van de provincie Zuid – Holland, zoals die zijn opgenomen in de vigerende Natura 2000 beheerplannen. Het betreft geen uitbreiding van de begrenzing van Natura 2000.

De provincie Zuid- Holland heeft nabij de Diefdijk ongeveer 30 ha nog te ontwikkelen natuur aangewezen NNN als strategische reservering en was voornemens om dit te begrenzen als nieuwe natuur. De provincie Utrecht neemt dit begrenzingsvoorstel over, gelet op de ecologische waarden en potenties en de samenhang met Natura N2000 Lingebied & Diefdijk Zuid. Dit voornemen is opgenomen in de stelpost voor de Vijfheerenlanden in de programmabegroting 2020.

Vervolgprocedure/voortgang

Het ontwerp Natuurbeheerplan 2021 ligt na vaststelling gedurende zes werkweken ter inzage. Na deze periode verwerken wij de reacties in een nota van beantwoording en zullen wij het Natuurbeheerplan op basis van deze zienswijzen (indien nodig) bijstellen. Hierna zullen wij het Natuurbeheerplan vaststellen. Vervolgens kan tijdens de openstellingsperiode subsidie aangevraagd worden op basis van dit Natuurbeheerplan.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van deze brief en het ontwerp Natuurbeheerplan 2021.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,